

Yttrande
2017-10-04

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkande SOU2017:60 Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik.

Dnr Ku2017/01534/DISK

Trajosko Drom ser stora fördelar med utredningen i det avseende att mycket vikt läggs på att stärka de mekanismer som ställer krav på kommuner och landsting att tillgodose de nationella minoriteternas lagstadgade rättigheter. (4.2.2; 4.2.3)

Vi erfar att exempelvis kommunerna nu bryter mycket gravt mot uppdraget att erbjuda modersmålsundervisning på romani chib.

Konkreta förslag som att komplettera begreppet modersmål med begreppet kulturarvsspråk bör beaktas. (6.2.2) Även uppdrag till Skolverket och vårdutbildningar på högskolenivå om att ställa krav på utbildningsmaterial och examensmål är viktiga åtgärder. (9.3.1; 11.3.1; 11.3.2)

Mest effektivt bör ändå åtgärder för att mainstreama minoritetslagstiftningen vara och där föreslår utredningen att regleringen av de nationella minoriteternas rättigheter inom förskolan (6.3.5) och äldreomsorgen (7.5) skall överföras från minoritetslagen till skollagen respektive socialtjänstlagen. Här föreslår vi att motsvarande förslag tas fram inom fler områden.

Betänkandet tar upp att det under utredningsarbetet har blivit tydligt att en av de viktigaste begränsande faktorerna för att kommuner och landsting skall kunna leva upp till sina åtaganden är bristen på språk- och kulturkompetens. (2.1.1.) Här vill vi påpeka att det även när sådan finns så får de sällan inflytande över relevanta frågor där deras kulturkompetens är avgörande för att nå målgruppen med rätt åtgärder, utan begränsas av majoritetssamhällets normer. Starkare mandat behövs för personer med språk- och kulturkompetens att influera åtgärder inom förvaltningarna.

Betänkandet tar upp en viktig problematik i att offentlig förvaltning runt om i landet tar tag i minoritetsfrågor i projektform och att kontinuitet och långsiktighet saknas. Detta är en stor problematik även för minoritetsorganisationerna som engageras och tappar mycket kraft på att processerna stannar upp. Här efterlyser vi en långsiktig budgetplan för offentlig förvaltning så att de åtgärder och resurser som mobiliseras för frågorna fullföljs.

På grund av en lång historia av övergrepp och diskriminering finns det också idag en djup förtroendeklyfta mellan den romska minoriteten och övriga samhället vilken förhindrar att romer efterfrågar sina rättigheter, av rädsla eller brist på tillit till att det har någon effekt. Här är satsningar på romska civilsamhällets egna organisationer viktiga för att stödja romer att utkräva sina rättigheter och fungera som länk gentemot offentlig verksamhet. För att de romska organisationerna skall kunna bibehålla förankring i målgruppen behövs långsiktiga verksamhetsstöd för att garantera kontinuitet och tillvaratagande av uppbyggda kompetenser och kontaktnät.

Den romska kvinnans särskilda utsatthet och bristande förutsättningar för egenmakt och agens bör beaktas, dels på grund av ett ojämställt samhälle och traditionella könsroller inom gruppen som blir förödande i kombination med att det saknas kulturellt medveten äldreomsorg, dels på grund av att hon oftare är mer synlig i sin romska identitet och blir måltavla för rasism. Trajosko Drom efterlyser att jämställdhetsanalys görs och att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar utredning och åtgärdsplaner. Vi ställer oss bakom förslaget att ge den nya jämställdhetsmyndigheten ett speciellt uppdrag avseende situationen för kvinnor från de nationella minoritetsgrupperna.

Slutligen anser Trajosko Drom att utredningen borde beakta det samiska folkets ställning som urfolk och de konsekvenser denna status bör ha för svensk lagstiftning.

Göteborg 2017-10-04

Marcela Kovacsova
Ordförande

Silvia Mutto
Handläggare i ärendet